

Kerstspecial Pastorale Brief 23 december 2020

voor parochianen en belangstellenden van de
H. Jacobus de Meerdereparochie N.W. Friesland

De volgende pastorale brief verschijnt op 2 januari

*Waar menselijkheid,
liefde en aandacht
geen woorden blijven,
maar vlees en bloed worden,
daar wordt God
opnieuw geboren*

(uit: Op weg naar Kerstmis 2014)

**Deze pastorale brief is door parochianen geschreven
voor de lezers van deze brief.**

De kerstwensen van het pastoraal team kunt u vanaf Eerste Kerstdag
10.30 uur zien en horen via de website van de parochie.

Kerstmis 1955

Verhaal van Sierk van der Heide, Harlingen

De eerste kerstdag in 1955 viel op een woensdag. De zaterdag ervoor was de laatste schooldag. In die tijd gingen we op zaterdagmorgen nog naar school en als 9 jarige misdienaar zag ik uit naar kerst en naar het bouwen van de kerststal in de kerk, samen met mijn vader (de koster) en ome Frans, die voor het zware werk was, waaronder de kameel. Het was ieder jaar weer een heel gedoe om dat ding naar beneden te krijgen en vooral ook weer terug te krijgen op zolder. Mijn kerstrappoort was niet bijster flitsend. Pa zei "je moet beter je best doen, neem maar een voorbeeld aan je 5 jaar oudere zus". Die had zoals gewoonlijk alleen maar negens en tienen. Maar ja, daar kon ik niet tegenop, bovendien wat had het voor zin Als ik iets niet wist, dan wist zij het toch wel.. Bovendien, mijn grootvader, waar ik natuurlijk meteen met mijn rapport naartoe ging en fronsend mijn cijferlijst van voornamelijk vieren en vijfen doornaam, bromde: "geeft niet jongen, er is straks een groot tekort aan domme mensen die het gewone werk moeten doen" Hij was wel heel content met de 8 op godsdienstles, maar de 9 voor zingen en de 8 voor lichamelijke oefeningen vond hij flauwekul. Dat zingen vond ik zelf ook niets, maar de hoofdmeester was er gelukkig mee. De goede man droomde van een jongenskoor. Maar daar was bij het tobbedansersvolk geen animo voor.

Maar goed, maandagmorgen 23 december 1955 mocht ik met mijn vader voor het eerst de kerststal helpen opzetten. Om 6 uur wekte ik mijn vader en schrokte een boterham naar binnen. Pa kwam hoestend en proestend op gang en maande mij tot rust. "Straks laat je alle schapen vallen en blijf van het kindje Jezus af, die doe ik straks zelf". De stakker had de oorlog en het bombardement bijna niet overleefd. Tandarts de Leeuw heeft hem wat bijgewerkt anders had ie zonder handen en voeten in de kribbe gelegen. "Ik wil niet die jij hem nog voor de kerst naar de filistijnen helpt" Mijn mini beeldenstorm van enkele jaren ervoor op de kruiswegstatie zat hem kennelijk nog in het geheugen.

Al voor zevenen waren we in de donkere en koude kerk en sleepten de hele kersthandel van de zolder naar het priesterkoor en konden toen met opbouwen beginnen. Er was zondag na het lof al een begin gemaakt, zodat we snel konden opschieten.

De kerstbomen en takken van cyclamen en kerststerren werden keurig om 9 uur door Sjarel de Vries op de bakfiets bij de kerk bezorgd. Pa wou in een dag de klus klaren, want hij had ook nog wel een dag nodig om te stofzuigen, het altaar van nieuwe dwalen te voorzien en het zilverwerk neer te zetten.

Tijdens het opbouwen kwamen pastoor en huishoudsters ook nog langs om ongevraagd advies en opmerkingen te plaatsen: "koster, de koningen en de kameel kunnen er eigenlijk nog niet bijstaan. Op 6 januari is het pas drie koningen". "Niets mee te maken" zei pa, "ik haal de zoi maar een keer naar beneden. Ik zet ze wel een beetje apart" Het was de enige concessie die de man gaf.

Hij had toch wel een strak schema en was zeer kortaf als ie het druk had. Een jonge kapelaan die zich met de posities van de herders, os en ezel wilden bemoeien werd de grote stofzuiger in de hand gedrukt met de woorden: "bij het portaal beginnen en zo naar voren. Het ware dienstwerk voor de Heer begint in deze kerk met stofzuigen"

Het lukte om weer voor kerstmorgen 5 uur in de morgen klaar te zijn en vredig kerst te vieren.

Wensen

Door emeritus pastor Susan Boukema

December is de maand van de wensen. Aan het begin van de maand gaat het over de wensen voor het Sinterklaasfeest: wat zou je graag willen hebben van Sinterklaas? Tegenwoordig geldt dat ook al voor Kerst: welke pakjes liggen er onder de boom? En dan heb ik het nog niet gehad over de Kerst- en Nieuwjaarswensen. Al die wensen hebben alleen zin als er anderen zijn, die met ons kunnen delen, hoe dan ook, wat dan ook.

Wat zou je moeten wensen,
als er niemand is die de moeite neemt om er naar te luisteren
en misschien een poging in de goede richting te doen?
Wie zou je wat moeten wensen als je helemaal alleen bent?
Sommige internetwinkels spelen er al op in en sporen je aan
om jezelf eens flink te verwennen.
Altijd goed natuurlijk, om goed voor jezelf te zorgen, maar er ontbreekt toch iets.
Veel mensen zullen zich daarom eenzaam voelen, deze kerst.

In onze tijd maakt het internet en de telefoon veel goed.
We kunnen met elkaar praten en elkaar zien door de techniek.
Vooral elkaar kunnen zien is een grote winst.
Ook de vieringen op life streams en op Terschelling.tv dragen daaraan bij.
Wij als voorgangers zien de mensen natuurlijk niet en dat is even wennen.
Maar we weten voor wie we het doen. In gedachten zien we u wel.

In het eenzaam zijn, ben je niet alleen.
Eenzaamheid is een woord dat veel voorkomt in de spiritualiteit.
In de feministische theologie wordt zelfs gezegd,
dat God eenzaam was en daarom de aarde heeft geschapen.
'God hunkerde ernaar de goede aarde te delen,
en de mensheid werd geboren in het verlangen van God' (Carter Heyward).

Het is niet zo vreemd om te denken dat God eenzaam kan zijn.
Immers, wij zeggen altijd dat God liefde is.
In de Joodse duiding van de concentratiekampen
wordt zelfs gesteld dat God daar geleden heeft.
Als wij geloven in een God die met ons is,
tot op de bodem van ons bestaan,
in het lijden dat ons overkomt en in het lijden dat wij elkaar aandoen,
ja, dan kan God eenzaam zijn, gewond raken en lijden.
In het eenzaam zijn ben je niet alleen: God is er altijd.

En toch is er iets, of liever iemand, die ons allen altijd verbindt.
Ooit maakte Titus Brandsma deze aantekening:
'Wij leven veel te veel ons eigen leven en denken er veel te weinig aan,
hoe wij door God met elkaar en allen tezamen met Hem verenigd zijn.'

Zalig Kerstfeest en een gezegend Nieuwjaar!

Vrede? Dat ligt aan jezelf.

Door Wim van Bussel, Franeker.

Kerstmis, de geboorte van het Jezuskind waar zozeer naar wordt uitgezien dat het, op de tv onweerstaanbaar gestimuleerd door concurrentverpletterende aanbiedingen voor het volmaakte kerstdiner, op allengs grootsere wijze wordt gevierd. Het samenzijn van de hele familie rond het diner van het jaar is uitgroeid tot hét diner van het jaar – dat dit jaar dan ook zeker toename van coronabesmettingen zal betekenen. Want niet iedereen weet zich aan de nu noodzakelijke familiebeperking te houden.

En zoals elk jaar willen we massaal naar de nachtmis – de nu extra heilige viering die dit jaar in een aantal vieringen moet worden verknipt, want ook degene die één keer per jaar ter kerke gaat wil die niet missen. Want kerstmis zonder in de emotionele omgeving van de nu verwarmde kerk (ik heb wel anders meegemaakt) het onbeschrijfelijk mooie Stille Nacht (nu zacht neuriënd) te ondergaan is geen kerstmis.

‘Goede God’, bidden we dan weer, ‘geef ons de vrede’ en, in het Onze Vader: ‘breng ons niet in beproeving’. Maar staan we daar ook open voor? Kennelijk niet zo heel enthousiast, want tante Corona is niet zomaar in ons leven gekomen. Hebben we in de aanloop van haar komst niet jarenlang met beide handen van onze aarde geplukt, ondanks het uitzien naar Gods heil waar we elk jaar met Kerstmis weer verlangend om roepen, smeken, bidden en zingen?

Hoe is dit smartelijk uitzien te rijmen met ons eigen gedrag en met al het dwaze dat je om je heen ziet? De waanzinnige koopjesdrift, met als hoogtepunt Black Friday. De zucht naar hervatting van onze oude leefgewoonten zoals vakantiereizen en vliegtochten en al die andere pretjes die ons nu in de corona-ellende hebben gebracht. En de verspilling van het voor miljoenen nu tevergeefs opgeslagen zinloze, vooral voor dieren zo dramatische vuurwerk. Met al het verspilde geld had zo enorm veel hartverscheurende armoe en honger in onze wereld, maar ook in ons eigen land de wereld uitgeholpen kunnen worden. Dit tijdperk gaat gepaard met een egoïstisch streven naar geld dat haaks staat op het leven van Jezus die geheel niets had dan zijn medebroeders en zusters om hem heen. En wat predikte hij? ‘Bekeert u!’ Hoe bedoelt hij dat, hoe verstaan wij dat? Nou, dat weten wij best. Als we al beginnen met een werkelijke poging echt eenvoudig te leven en hart te hebben voor al onze naasten zijn we al een mooi eindje op weg. En zie, dan komt de echte Vrede in je hart.

Zalig Kerstfeest!

Niet alles is direct realiseerbaar

Door Annemieke Middelkamp, behorend bij Dronryp

Dit jaar wat vroeger dan gebruikelijk, staat de kerststal al. Wat gebruikelijk is voor plaatsing, wisselt vanzelfsprekend per persoon. De eerste verlichte kerstbomen zag ik eind november al in verschillende huizen staan. Kennelijk hebben we dit jaar allemaal wat meer behoefte aan lichtjes in en om huis. Licht in de duisternis, letterlijk maar zeker ook figuurlijk bedoeld.

Ik ben opgegroeid met plaatsen van de kerststal en ja ook een boom, vanaf 21 of 22 december. En alles pas weer opruimen na Driekoningen. Wat was het voor mij vreemd om, opgegroeid in Overijssel, te ervaren dat in Friesland de kerstbomen vaak al op 1 januari opgeruimd werden!

Van de kerststal die u hier op de foto ziet, is het stalletje nog door mijn vader gemaakt. Hij ging het bos in om stukken wortel van eikenbomen te zoeken. Daarvan heeft hij voor alle kinderen (5) en voor hemzelf en mijn moeder een stalletje gemaakt. Het is zo bijzonder dit stalletje jaarlijks weer tevoorschijn te kunnen halen. Het is voor mij een eerbetoon aan mijn overleden vader.

In de kerststal staat een kerstgroep die ooit door Hans en mij gekocht is in de Wereldwinkel. Niets bijzonders eigenlijk. Als u goed kijkt ziet u 2 katten en (nog) geen kindje Jezus in het stalletje liggen. De katten zijn ooit door mijn man Hans, toen zijn kinderen

nog klein waren, geboetseerd. Er was een hele kerstgroep maar dit is wat er nog is. De katten krijgen altijd een lekker warm(!) plekje, bij de os en de ezel, in het stalletje.

Het kindje Jezus plaats ik pas in de Kerstnacht, na de nachtmis, in het stalletje. In die nacht is het kindje immers ter wereld gekomen. Dat heb ik niet zelf zo bedacht. Pastor Sipke hield ooit een preek waarin hij sprak over de huidige mens die zijn behoeften vaak het liefst direct gerealiseerd wenst te hebben. En dat we ook het stalletje met alles er op en eraan al ruim voor de kerstnacht uitgesteld hebben. Sinds die tijd heb ik mij aangewend het kindje tot de kerstnacht áchter het stalletje te stallen. Ik ben mij dan, in ieder geval een paar weken per jaar, bewust dat niet alles direct hoeft. En dat is een goede gedachte voor een zo voortvarend iemand als ik ben. Alles op zijn tijd.

Kryst yn de jierren 50

Door Lies van der Zweep (doe noch Veldman), Dronryp

“Kom bern”, ropt mem nei boppen, it rint tsjin 0.4.00 oere, it is tiid om d'r ôf, 't is krystnacht. Hait is al drok dwaande mei de kij. We springe noch wat slûgjes it bêd út, waskje ús en dan de mooie krystklean oan. De nachtmisse is om fiif oere. Wy rinne de pôle ôf, de nije streek op (sa neamden wy dy doe), links de Dûbelestreek yn en sa nei 't tsjerke.

De mooie kryststâl stie, lyk as no, links fan it altaar, gjin krystbeamen, wol hjir en dêr 'n griene tûke, 'n hiele feestelijke sfear. Pastoor fertelt, lyk as alle jierren, oer de berte fan Jezus, syn Hait en Mem, Josef en Marije, en ek oer de ingelen en herders. It koar sjongt prachtich en wy sjonge ek meielkoar, hielendal yn krystsfear. Nei de nachtmisse komt d'r noch 'n “Dageraadsmisse”.

Mem giet al fêst út om de krysttafel klear te meitsjen. Wy komme mei hait in skofke letter. De kryststâl yn 'e hoeke, mei de kerskes, in krystbeam wie doe noch net de gewoante yn de roomske-tsjerke. Yn de keamer stiet de tafel mei krystkleed fol mei lekker iten: krintebôle, sukerbôle, bakken, boerebûter, gjin boaterhamwoarst of boerenmetwoarst (by Ringia 5 sinten it úns) dielt altyd sa mooi út sei mem altyd, mar ham en rollade. Dit krigen we allinnich mei de Kryst. Wat 'n weelde. It ljocht út, de kerskes oan en smikkelje mar, wat wie it allegear lekker. Dêrnei krystferskes sjonge.

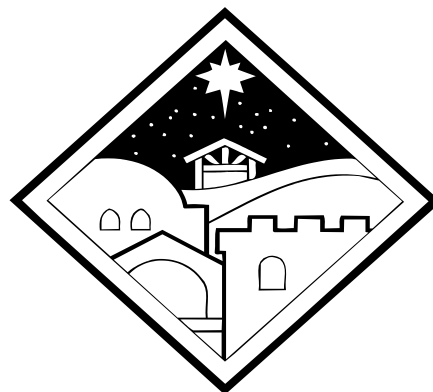
Nei ôfrin bringe we alles nei de keuken, ôfwaskje (“neat falle litte”) en alles wer yn de kast. Wy bliuwe de hiele dei yn krystsfear en hoe't it waar wie, dat wit ik net meer en d'r wie ek gjin Corona.

Dochs winskje ik eltsenien in Sillich Krystfeest.

(de vertaling luidt)

Kerst in de jaren 50

“Kom kinderen”, roept mijn moeder naar boven, het loopt tegen 04.00 uur, het is tijd om op te staan, het is Kerstnacht. Mijn vader is al druk bezig met de koeien. We staan nog wat slaperig op, wassen ons en trekken onze mooie kerstkleren aan. De nachtmis is om 05.00 uur. We lopen het erf af, de nieuwe streek op (zo noemden wij die toen), links af naar de Dûbelestreek en zo naar de kerk.

De mooie kerststal stond, net zoals nu, links van het altaar. Geen kerstbomen, maar wel af en toe een tak groen, een hele feestelijke sfeer. Pastoor vertelt, net zoals alle andere jaren, over de geboorte van Jezus, zijn vader en moeder, Jozef en Maria en ook over de engelen en herders. Het koor zingt prachtig en wij zingen ook met elkaar, helemaal in kerstsfeer. Na de nachtmis komt er nog een “dageraadsmis”.

Moeder loopt al vast vooruit om de kersttafel te dekken en wij komen een poosje later met vader. De kerststal staat in de hoek met de kaarsjes. Een kerstboom was in de Rooms-Katholieke kerk toentertijd nog niet gebruikelijk. In de kamer staat de tafel met het mooie kerstkleed vol met lekker eten: suikerbrood, beschuit, roomboter, geen boterhamworst of boerenmetworst (voor 50 cent per ons te koop bij Ringia) en altijd zo mooi te verdelen volgens mijn moeder, maar ham en rollade. Dit kregen we alleen met Kerst. Wat een weelde. Het licht uit en de kaarsjes aan en maar smullen, wat was het allemaal lekker. Daarna kerstliedjes zingen en vervolgens brachten we alles naar de keuken om af te wassen ("niets laten vallen hoor") en werd alles weer in de kast gezet.

We bleven de hele dag in kerstsfeer. Hoe het weer was, weet ik niet meer, maar er was geen Corona.

Lies van der Zweep (toen nog Veldman) (Dronryp)

Toch wens ik iedereen een Zalig Kerstfeest!

Liedjes

Door Elsa de Vries, Dronryp

Afgelopen jaren mocht ik bij de kerstviering van de Radbodus school de liedjes op de piano begeleiden. Een van de liedjes die elk jaar wordt gezongen is Midden in de winternacht.

Eén zin uit dit liedje ontroert mij elke keer weer:

"Ook wij uitverkoren, mogen U begroeten. En kussen Uw voeten Emmanuël."

Ik vind het zo prachtig verwoord. Je mag je hart openen voor Jezus. Zijn grootheid is zo overweldigend dat je wilt knielen en danken. Het is een boodschap vol vreugde. De meeste kinderen van de school komen, behalve de vier vieringen vanuit school georganiseerd, niet in onze kerk. En toch geldt de boodschap voor iedereen! Want iedereen is uitverkoren om zijn hart te openen.

Met het kinderkoor Amazing zingen we normaliter tijdens de kerstviering op Tweede kerstdag. Een vast lied dat ik dan begeleid is Mary, did you know. Ook in dat lied is een zin die mij emotioneert: "When you kiss your little baby, you have kissed the face of God." Wederom een zin vol passie, een

zin vol oneindig veel liefde. Als je naar het gelaat kijkt van het onschuldige kwetsbare pasgeboren kind, dan zie je een glimp van Gods grootheid.

Het is deze vreugde en liefde die ik u toewens voor de kerst en voor het nieuwe jaar.

Gods plan

Door Jan Veltman, Dronryp

Als je momenteel niet oppast, ervaar je alleen nog maar de grote lege fles! Twee-duizend-twintig; een jaar tot de bodem, een onrustig jaar van immense indrukken, dozijnen Corona doden, de nodige beperkingen, eenzaamheid, verdeeldheid, kriebelende mondkapjes en een gebluste Kerst.

Tweeduizend jaar terug daar ligt het begin van Gods nieuwe "kerk". Volgens Paulus een kerk van ongeveer 30 mensen. Eind 2020 met komende Kerst, een lichtpunt in het oosten, een heldere ster staat aan de hemel. Wierook, mirre en goud, in volle flessen, gebracht naar een stal. Twintig eeuwen later is de oude kerk opnieuw gevuld met 30 personen, zijn monden en oren gesnoerd door mondkapjes.

Wat is Gods plan? Verlangt Hij oren, welke willen horen, monden, die liefdevoller spreken, verlangt Hij een nieuwe kerk, een andere kerk, wenst Hij een andere mens, een beter mens Wenst Hij een mens van goede wil; voor de aarde, voor de natuur, voor de dieren, voor de armen, voor vluchtelingen, van geen oorlogen, van geen klimaatverandering, van geen hebzucht, van geen geldzucht.

Ik wens u een gezegend Kerstmis en een zalig Nieuwjaar, ik wens u een ander mens, een beter mens, een mens van goede wil!

Is er een leven na de geboorte? (door Henri Nouwen)

Ingestuurd door Marlies van Bon, Harlingen

Een ongebooren tweelingpaar praat samen in de buik van hun moeder. "Zeg eens, geloof jij eigenlijk in een leven na de geboorte?" vraagt een van de tweeling aan de ander. "Ja natuurlijk! Hier binnen groeien we, en worden we sterk voor wat er buiten komen gaat", geeft de andere als antwoord.

"Dat is toch onzin zegt de eerste, er kan geen leven na de geboorte zijn, hoe moet dat er dan uitzien?" "Zo heel precies weet ik dat ook niet. Maar het zal in ieder geval lichter zijn dan hier. En misschien lopen we dan ook en eten we met onze mond". "Zo een onzin heb ik nog nooit gehoord. Met de mond eten? Wat een gek idee. We hebben toch de navelstreng die ons voedt. En hoe wil je rond lopen?"

Daarvoor is de navelstreng veel te kort". "Jawel, het zal wel gaan: het is dan alles een beetje anders". "Je bent toch gek! Er is nog nooit iemand terug gekomen van 'na de geboorte'. Met de geboorte is het leven ten einde. Punt!" "Ik geef toe, dat niemand precies weet, hoe het leven er na de geboorte uitziet. Maar ik weet dat we dan onze moeder zullen zien en dat zij voor ons zal zorgen". "Moeder??? Je gelooft toch niet in een moeder! Waar is ze dan?" "Nou hier - overal om ons heen. Wij leven in haar en door haar. Zonder haar kunnen wij helemaal niet zijn". "Onzin, van een moeder heb ik nooit iets gemerkt, dus kan ze ook niet bestaan!" "Jawel, soms als we helemaal stil zijn, kun je haar horen zingen. Of voelen, als ze onze wereld aait....."

Kerstmis 2020

Door Coby Helmstrijd, Harlingen

In het duister van deze dagen, in de verwarring en onrust in deze tijd
verlangen wij naar licht en warmte, naar vrede en gerechtigheid.

Het einde van het jaar is weer in zicht, dan wordt het Kerst,
een feest van liefde en licht,

aan een ander denken en elkaar liefde schenken.

Soms is er strijd, soms eenzaamheid, als je leven is ontregeld,
door de toekomst die wordt verwacht,

valt het licht op iets anders, een droomgezicht, een stem.

Een engel komt als geroepen, zij wekt je om te aanvaarden wat gebeurt.

In Betlehem is het licht gaan schijnen,
dan zal ook deze donkere periode weer verdwijnen

en zingen weer de koren Jezus is geboren !

We gaan elkaar weer ontmoeten en aan het werk,
bidden en zingen in onze Michaëlkerk.

Lichtpuntjes...

Door Karel Jan Elsdijk, Harlingen

Ik schrijf in dit stukje een paar dingen die mij de afgelopen tijd een beetje verlichting hebben gegeven in deze donkere dagen - in meer dan één opzicht donker, is mijn indruk.

Dus steek ik maar een kaars op elke dag, thuis of in de kerk. En ga steeds opnieuw op zoek naar lichtpuntjes in het donker van de tijd. En ik heb er weer een paar gevonden, die ik graag zou willen delen.

Zo heb ik weer prachtige boeken gelezen, bijvoorbeeld dat van de Engelse schrijfster Raynor Winn, *De Wilde Stilte*. Het heeft me veel inzicht en vreugde en hoop bezorgd. Eigenlijk moet je eerst het voorafgaande deel lezen, *Het Zoutpad*, ik las het meer dan een jaar geleden toen ik net uit het ziekenhuis kwam. Over een bijzondere voettocht over het kustpad van Zuidwest Engeland. Ik heb daar zelf ruim drie weken gelopen. Weliswaar 40 jaar geleden maar de beelden staan nog op mijn netvlies als de dag van gisteren.

In de muziek die ik beluister: Ik noem twee recente concerten, te vinden op Youtube: Een concert in de synagoge van Görlitz, Duitsland, een gebouw dat de kristalnacht - 9 op 10 november 1938 heeft overleefd, op zich al een wonder. En het is een wonderschoon gebouw. Alleen dat al vond ik een wonder om te zien. Nu, december 2020, geen publiek, alleen twee musici, Martha Argerich en Mischja Meiski, spelen werken voor cello en piano, de ruimte verdubbeld zich in de spiegelgladde vloer. Ik was diep ontroerd.

Het jubileumconcert 250 jaar Ludwig van Beethoven in Bonn voor een concertzaal zonder publiek. Leden van het orkest hebben mondkapjes op, behalve de blazers - hoe gelukkig als je dan blazer mag zijn - en de dirigent. Daniel Barenboim en zijn West Eastern Divan orkest spelen het derde pianoconcert en de vijfde symfonie. Dit orkest is al meer dan twintig jaar lang de grote vredesmissie van Daniel Barenboim, zelf van Joods-Argentijnse afkomst en leden van het orkest musici uit Israël, Palestina, Syrië, Egypte en andere landen van het Midden Oosten. De documentaires uit de begintijd zijn zeer de moeite waard om op te zoeken en te zien er tussen deze mensen die opgegroeid zijn in landen waar vijandschap tegen elkaar opgeld doet met elkaar optrekken en samenwerken en bijvoorbeeld de 9e symfonie van Beethoven te zien uitvoeren in de Royal Albert Hall in Londen. Alle Menschen werden Brüder.

Voor pianist en dirigent Daniel Barenboim is de muziek van Ludwig van Beethoven zijn levenswerk en hij kan boeiend over de componist vertellen.

En wat te denken over de mens Beethoven? In zijn jonge jaren was Beethoven een virtuoos pianist, die niets liever deed dan onder de mensen zijn en hun te verbazen met zijn spel en composities. Nog maar dertig jaar oud werd hij echter doof. Na een innerlijke strijd, die zoals ik het me kan voorstellen wel zeer heftig geweest moet zijn, besluit hij om louter en alleen componist te zijn en te leven voor de muziek. En wat zijn innerlijk oor hem dan doet noteren kan ik nu zomaar elke dag en ieder moment beluisteren. Er is wel gezegd dat zijn composities alle menselijk stemmingen en emoties uitdrukken en sommige werken vanuit het donker naar het licht voeren. En ja, als ik wat wil tekenen en het wordt moeilijk of gaat gewoon niet, kies ik vaak een cd van Beethoven uit, en ik hervind kracht, moed en inspiratie om verder te gaan en er iets moois van te maken.

Tot slot, ga ik ook in deze donkere dagen naar buiten. Ik wandel en ik teken en blijf me dan keer op keer verwonderen hoe mooi de wereld en de natuur eigenlijk zijn (het is er nog steeds, ook dichtbij huis) en ik ben alweer verwonderd.

Het donkere in de wereld en in het seizoen en in onszelf is wellicht een gegeven van het menselijk leven maar in dat donker, of juist in dat donker kunnen we het licht wat er tegelijk ook is altijd weer terug vinden - als we echt op zoek gaan, ons durven openstellen, of net iets anders naar de dingen kijken. Er is vrede, er is hoop, er is toekomst, er is goedheid, er is leven. Ruim tweeduizend jaar geleden werd er een kind geboren, en die vertelde ongeveer dezelfde boodschap aan de mensen van zijn tijd. Een tijd, die als ik in de geschiedenis terugkijk, beslist zo zijn donkere kanten had.

Vrede en alle goeds.

Hartelijk dank aan iedereen die aan deze brief heeft meegewerkt!

